

FOR 1993-12-14 nr 1133: Forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk.

DATO:	FOR-1993-12-14-1133
DEPARTEMENT:	JD (Justis- og politidepartementet)
AVD/DIR:	DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap)
PUBLISERT:	Avd I 1993 1307 (Veiledning)
IKRAFTTREDELSE:	1994-01-01
SIST-ENDRET:	FOR-2005-03-01-190
ENDRER:	FOR-1986-07-10-1588
GJELDER FOR:	Norge
HJEMMEL:	LOV-1929-05-24-4-§2, LOV-1929-05-24-4-§12, FOR-2002-05-23-770, FOR-2003-09-01-1161
SYS-KODE:	BG19b
NÆRINGSKODE:	41
KORTTITTEL:	Forskrift om kvalifikasjoner, elektrofagfolk

For å lenke til dette dokumentet bruk: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19931214-1133.html>

INNHold

Forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk.

Forord

Kapittel I. Innledende bestemmelser.

- § 1. Formål
- § 2. Virkeområde
- § 3. Definisjoner
- § 4. Straffebestemmelser
- § 5. Ikrafttredelse m.v.

Kapittel II. Almennlige bestemmelser.

- § 6. Tilsynsmyndighet
- § 7. Pliktsubjekter - Plikt til å sørge for at kvalifikasjonskrav overholdes
- § 8. Dokumentasjon
- § 9. Avvik
- § 10. Klage

Kapittel III. Spesielle bestemmelser om kvalifikasjoner for elektrofagfolk.

- § 11. Kvalifikasjoner for den som skal forestå utførelse og vedlikehold herunder reparasjon av elektriske anlegg
- § 12. Kvalifikasjoner for den som skal forestå drift og vedlikehold av elektriske anlegg

- § 13. Kvalifikasjoner for den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg
- § 14. Kvalifikasjoner for den som skal forestå utførelse av og selvstendig utføre reparasjon av elektriske utstyr
- § 15. Kvalifikasjoner for den som skal forestå og utføre reparasjon av fabrikkferdige apparatanlegg
- § 16. Kvalifikasjoner for den som skal forestå eller utføre offentlig kontroll av elektriske anlegg
- § 17. Kvalifikasjoner for elektrofagfolk med fagutdanning fra utlandet
- § 18. Godkjenning av faglige kvalifikasjoner på grunnlag av offisielle diplomer m.m. fra annet EØS-land
- § 19. Godkjenning av faglige kvalifikasjoner på grunnlag av yrkeserfaring fra annet EØS-land
- § 20. Leder av foretak
- § 21. Godkjenning av faglige kvalifikasjoner på grunnlag av yrkeserfaring fra annet EØS-land for den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg
- § 22. Søknad fra EØS-borger

Veiledning til forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk

---

Forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk.

Fastsatt av Elektrisitetstilsynet (nå Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) 14. desember 1993 med hjemmel i lov av 24. mai 1929 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Jf. EØS-avtalen vedlegg VII nr. 1b (direktiv 1999/42/EF). Endret 12 okt 1998 nr. 992, 10 juli 2002 nr. 805, 6 nov 2003 nr. 1316, 1 mars 2005 nr. 190.

Forord

Forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk er fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap 14. desember 1993 med hjemmel i lov av 24. mai 1929 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

Hovedansvarlig for oppfyllelse av forskriften er eier, bruker eller den som forestår virksomhet som omfattes av forskriften, og som etter lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr er pålagt plikt til å benytte elektrofagfolk med nødvendige kvalifikasjoner. De offentlige godkjenningsordninger som etableres gjennom denne forskrift, reduserer ikke den plikt som her er nevnt.

Det er utarbeidet en veiledning til forskriften, som gir utfyllende kommentarer til forskriftsbestemmelsene, og hvor minstekrav til kvalifikasjoner for å oppfylle forskriften er angitt. Det forutsettes at forskriften og veiledningen ses i sammenheng for å få en best mulig forståelse av det sikkerhetsnivå som ønskes oppnådd i forskriften.

Veiledning er ikke juridisk bindende. For å kunne avvike fra veiledningen, skal det dokumenteres et tilsvarende eller høyere kvalifikasjonsnivå enn angitt i veiledningen. Avvik fra veiledningen skal dokumenteres i virksomhetens internkontrollsystem og kunne framlegges for tilsynsmyndigheten.

Kapittel I. Innledende bestemmelser.

§ 1. Formål

Forskriften fastsetter minstekrav til kvalifikasjoner for den som skal drive eller delta i virksomhet i tilknytning til elektriske anlegg og elektrisk utstyr, med sikte på å utvikle, etablere og vedlikeholde forsvarlig elsikkerhet for liv og eiendom.

§ 2. Virkeområde

Forskriften kommer til anvendelse ved planlegging, prosjektering, utførelse, drift og vedlikehold av elektriske anlegg, samt installasjon og reparasjon av elektrisk utstyr innenfor virkeområdet til lov av 24. mai 1929 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

Forskriften regulerer også yrkeskompetanse for EØS-statsborgere med utdanning og yrkeserfaring i andre EØS-land.

0 Endret ved forskrift 1 mars 2005 nr. 190.

§ 3. Definisjoner

Elektrisk utstyr: Gjenstander og materiell benyttet for produksjon, omforming, overføring, fordeling, bruk eller måling av elektrisk energi, dvs. maskiner, apparater, kabler, måleinstrumenter, beskyttelsesanordninger, installasjonsmateriell, bruksgjenstander, elektromekanisk utstyr m.v.

Elektrofagarbeider: Person med formell fagutdanning i henhold til lov om fagopplæring i arbeidslivet og som er kvalifisert til selvstendig å utføre og reparere elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

Elektroinstallatør: Person som er kvalifisert til å forestå utførelse og vedlikehold herunder reparasjon av elektriske anlegg.

Elsikkerhet: Komplementært begrep til risiko relatert til ulykker, brann, eksplosjon m.v. ved bruk av elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

Elskade: Direkte skade på liv og eiendom forårsaket av strømgjennomgang, lysbuepåvirkning m.v. ved feil på elektriske anlegg og elektrisk utstyr eller ved feil bruk av dette.

Fabrikkferdig apparatanlegg: Prefabrikkert anleggsdel utført i henhold til gjeldende forskrifter, og som er ferdigstillet i fabrikk eller installasjonssted av produsenten.

Forestå drift: Å ha overordnet faglig ledelse, og å påse at elektriske anlegg planlegges, utføres og opereres på en slik måte at bestemmelser i forskrifter vedrørende meldinger og samtykker, teknisk utførelse, kvalifikasjoner og sikkerhetsprosedyrer er ivarettatt.

Forestå reparasjon av elektrisk utstyr: Å ha overordnet faglig ledelse med ansvar for at elektrisk utstyr blir reparert i overensstemmelse med gjeldende forskrifter.

Forestå utførelse av elektriske anlegg: Å ha overordnet faglig ledelse med ansvar for at elektriske anlegg blir utført i henhold til gjeldende forskrifter, herunder at det benyttes utstyr som tilfredstiller gjeldende bestemmelser om dokumentasjon og at det benyttes kvalifisert personell.

Forestå vedlikehold: Å ha overordnet faglig ledelse, og å påse at vedlikehold planlegges og utføres slik at elektriske anlegg og elektrisk utstyr er i forskriftsmessig stand.

Pliktsubjekt: Den forskriften direkte retter seg mot ved å pålegge plikter/gi rettigheter.

Reparasjon: Fysisk inngrep i elektriske anlegg eller elektrisk utstyr for å utbedre skader eller slitasje slik at anlegg eller utstyr bringes i forskriftsmessig stand.

Utførelse av elektriske anlegg: Forskriftsmessig montasje, sammenkopling, justering og regulering av elektrisk utstyr for bestemt(e) formål innenfor et gitt område eller sted.

Vedlikehold: Rutinemessig stell og ettersyn for å hindre skader eller slitasje på elektriske anlegg eller elektrisk utstyr. Situasjonsbetinget feilsøking og reparasjon av elektriske anlegg eller elektrisk utstyr.

§ 4. Straffebestemmelser

Overtredelse kan straffes med bøter i henhold til lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

§ 5. Ikrafttredelse m.v.

1. Denne forskrift trer i kraft 1. januar 1994.
2. Elektrofagfolk som er i lovlig virksomhet ved ikrafttreden av denne forskrift kan fortsette slik virksomhet.
3. Denne forskrift opphever forskrift om faglig utdanning for elektrofagfolk, fastsatt av Norges vassdrags- og energiverk 10. juli 1986 nr. 1588.

Kapittel II. Alminnelige bestemmelser.

§ 6. Tilsynsmyndighet

Sentral tilsynsmyndighet, eller den sentral tilsynsmyndighet har bemyndiget, fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskrift eller om vedtak truffet i medhold av denne, blir overholdt.

0 Endret ved forskrifter 12 okt 1998 nr. 992 (i kraft 1 jan 1999), 10 juli 2002 nr. 805, 6 nov 2003 nr. 1316.

§ 7. Pliktsubjekter - Plikt til å sørge for at kvalifikasjonskrav overholdes

Eier og bruker av elektriske anlegg og elektrisk utstyr samt den som driver eller utøver virksomhet som omfattes av denne forskrift, jfr. § 2, plikter å sørge for at det benyttes personell som er kvalifisert til de oppgaver som skal utføres.

§ 8. Dokumentasjon

Den som driver eller utøver virksomhet i henhold til disse forskrifter skal kunne dokumentere sine kvalifikasjoner i form av fagbrev, sertifikat e.l.

§ 9. Avvik

Sentral tilsynsmyndighet kan gi avvik fra denne forskrift dersom særlige forhold tilsier dette. Avvik fra forskriftenes bestemmelser skal gis skriftlig.

Det gis ikke avvik etter reglene i § 18 til § 22.

0 Endret ved forskrifter 12 okt 1998 nr. 992 (i kraft 1 jan 1999), 10 juli 2002 nr. 805, 6 nov 2003 nr. 1316, 1 mars 2005 nr. 190.

§ 10. Klage

Enkeltvedtak truffet med hjemmel i denne forskrift kan påklages til det forvaltningsorgan som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket, jfr. forvaltningsloven.

Kapittel III. Spesielle bestemmelser om kvalifikasjoner for elektrofagfolk.

§ 11. Kvalifikasjoner for den som skal forestå utførelse og vedlikehold herunder reparasjon av elektriske anlegg

Den som skal forestå utførelse og vedlikehold herunder reparasjon av elektriske anlegg, skal ha formell teoretisk og praktisk elsikkerhetsutdanning som minst tilsvarer kravene til elektroinstallatør, og tilleggskompetanse som er relevant for de elektriske anlegg vedkommende skal forestå utførelse og vedlikehold av.

Sentral tilsynsmyndighet kan gi en person tillatelse til å forestå utførelse og vedlikehold herunder reparasjon av elektriske anlegg innenfor et begrenset virkefelt.

Den som skal forestå slik virksomhet skal være ansatt og ha sitt daglige virke i den bedrift som utøver virksomheten.

0 Endret ved forskrifter 12 okt 1998 nr. 992 (i kraft 1 jan 1999), 10 juli 2002 nr. 805, 6 nov 2003 nr. 1316.

§ 12. Kvalifikasjoner for den som skal forestå drift og vedlikehold av elektriske anlegg

1. Eier og bruker av elektriske anlegg og elektrisk utstyr skal påse at drift og vedlikehold av disse forestås av kvalifisert person.
2. For elektriske anlegg med en viss kompleksitet, funksjon og størrelse, skal det etter sentral tilsynsmyndighets nærmere bestemmelser, være utpekt en kvalifisert person som ansvarshavende for drift og vedlikehold. Den ansvarshavende skal, som en del av virksomhetens internkontrollsystem, ha et særlig ansvar for å påse at elektriske anlegg og bruken av disse til enhver tid tilfredstiller gjeldende bestemmelser.

0 Endret ved forskrifter 12 okt 1998 nr. 992 (i kraft 1 jan 1999), 10 juli 2002 nr. 805, 6 nov 2003 nr. 1316.

§ 13. Kvalifikasjoner for den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg

1. Den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg, skal være elektrofagarbeider og ha formell fagutdanning omfattende elsikkerhet og nødvendig tilleggsopplæring innenfor aktuelle spesialområder. Den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg, skal stå under faglig ledelse av den som forestår arbeidet og være ansatt i samme virksomhet.
2. Ikke-faglærte kan utføre mindre arbeider i forbindelse med egne elektriske anlegg dersom slikt arbeid utføres sikkerhetsmessig forsvarlig i henhold til egen veiledning¹ utgitt av sentral tilsynsmyndighet.

0 Endret ved forskrifter 12 okt 1998 nr. 992 (i kraft 1 jan 1999), 10 juli 2002 nr. 805, 6 nov 2003 nr. 1316.

1 Veiledningen kan fås ved henvendelse til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Postboks 2040, 3103 Tønsberg, tlf. 33412500, faks 33310660.

§ 14. Kvalifikasjoner for den som skal forestå utførelse av og selvstendig utføre reparasjon av elektriske utstyr

1. Reparasjon av bruksapparater og annet utstyr for omsetning til ikke sakkyndige skal forestås og utføres av kvalifisert person i henhold til sentral tilsynsmyndighets nærmere bestemmelser.
2. Reparasjon av elektrisk utstyr hvis bruk er forbundet med spesiell risiko skal forestås og utføres av kvalifisert person i henhold til sentral tilsynsmyndighets nærmere bestemmelser og samtykke.

0 Endret ved forskrifter 12 okt 1998 nr. 992 (i kraft 1 jan 1999), 10 juli 2002 nr. 805, 6 nov 2003 nr. 1316.

§ 15. Kvalifikasjoner for den som skal forestå og utføre reparasjon av fabrikkferdige apparatanlegg

Den som skal forestå og utføre reparasjon av fabrikkferdige apparatanlegg fra egen bedrift, skal kunne dokumentere nødvendige kvalifikasjoner.

§ 16. Kvalifikasjoner for den som skal forestå eller utføre offentlig kontroll av elektriske anlegg

Den som skal forestå eller utføre offentlig kontroll av elektriske anlegg i henhold til pålegg om stedlig eltilsyn skal ha samtykke fra sentral tilsynsmyndighet.

0 Endret ved forskrifter 12 okt 1998 nr. 992 (i kraft 1 jan 1999), 10 juli 2002 nr. 805, 6 nov 2003 nr. 1316.

§ 17. Kvalifikasjoner for elektrofagfolk med fagutdanning fra utlandet

Vurdering av kvalifikasjoner for elektrofagfolk med utdanning fra utlandet skal være basert på prinsipper nedfelt i gjeldende internasjonale avtaler. Vurdering av kvalifikasjoner og praksis for elektrofagfolk fra et EØS-land skal gjøres etter bestemmelsene i § 18 til § 22.

Sentral tilsynsmyndighet kan gi nærmere bestemmelser for godkjenning for elektrofag utenom lov om fagopplæring i arbeidslivet.

Vurdering av og godkjenning av utenlandsk fagutdanning for elektrofag under lov om fagopplæring i arbeidslivet, skal foretas av Rådet for fagopplæring i arbeidslivet.

0 Endret ved forskrifter 12 okt 1998 nr. 992 (i kraft 1 jan 1999), 10 juli 2002 nr. 805, 6 nov 2003 nr. 1316, 1 mars 2005 nr. 190.

§ 18. Godkjenning av faglige kvalifikasjoner på grunnlag av offisielle diplomer m.m. fra annet EØS-land

Utdannelse og praksis skal fremgå av diplom, eksamensbevis eller annet kvalifikasjonsbevis og skal motsvare de krav som er satt i § 11 til § 16 for at EØS-borgere kan utføre slikt arbeid i Norge. Avviker utdannelse og praksis betydelig fra kravene, kan søker ved en prøveperiode eller en egnethetstest vise at søkeren har tilegnet seg den utdanning og praksis som savnes.

Sentral tilsynsmyndighet kan kreve at søker gjennomgår en egnethetstest for å dokumentere kjennskap til og anvendelse av forskrifter gitt i medhold av lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

§ 19. Godkjenning av faglige kvalifikasjoner på grunnlag av yrkeserfaring fra annet EØS-land

EØS-borger som har forestått aktivitetene utførelse og vedlikehold med elektrisk anlegg, elektrisk utstyr eller offentlig kontroll med elektrisk anlegg i et annet EØS-land enn Norge, jf. § 11, § 12 og § 14 til § 16, kan godkjennes dersom søkeren kan dokumentere:

- a) enten i seks sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller som leder av et foretak, eller
- b) i tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller som leder av et foretak, når søkeren kan bevise at han har gjennomgått minst tre års forutgående opplæring i aktiviteten utførelse og vedlikehold, attestert ved et offentlig godkjent eksamensbevis eller ansett som fullt ut tilfredstillende av et kompetent bransjeorgan, eller
- c) i tre års sammenhengende aktivitet som selvstendig næringsdrivende dersom søkeren kan bevise at han har utøvd den aktuelle aktiviteten utførelse og vedlikehold i minst fem år som lønnsinntaker, eller
- d) i fem sammenhengende år som leder, hvorav minst tre i teknisk stilling som krever fagkunnskap med ansvar for en eller flere avdelinger i foretaket, dersom søkeren kan bevise at han har gjennomgått minst tre års forutgående opplæring i den aktuelle aktiviteten utførelse og vedlikehold, attestert ved et offentlig godkjent eksamensbevis eller ansett som fullt ut tilfredstillende av et kompetent bransjeorgan.

I tilfellene nevnt i bokstav a) og c) skal ikke denne aktiviteten være avsluttet mer enn ti år før søknaden ble innlevert.

De krav som stilles i b) og d) anses oppfylt dersom søkerens opplæringstid er minst to år, men høyst tre år og varigheten av yrkeserfaringen som næringsdrivende eller leder eller som lønnsinntaker forlenges med en periode som svarer til forskjellen i opplæringstid.

§ 20. Leder av foretak

En person skal anses som å ha utøvd aktivitet som leder av et foretak dersom søkeren har arbeidet med å forestå utførelse og vedlikehold av elektrisk anlegg og elektrisk utstyr:

- a) som leder av et foretak eller en filial av et foretak, eller
- b) som stedfortreder for eieren eller lederen av et foretak dersom dette innebærer et ansvar tilsvarende eierens eller lederens, eller
- c) som leder tillagt oppgaver av forretningsmessig og/eller teknisk art samt ansvar for en eller flere av foretakets avdelinger.

§ 21. Godkjenning av faglige kvalifikasjoner på grunnlag av yrkeserfaring fra annet EØS-land for den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg

Godkjenning til å arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg, jf. § 13, kan gis til EØS-borger som har et eksamensbevis godkjent på nasjonalt plan og som attesterer kjennskap til og dyktighet innenfor det aktuelle fagområdet tilsvarende minst to eller eventuelt tre års yrkesopplæring og tre års sammenhengende praksis.

0 Tilføyd ved forskrift 1 mars 2005 nr. 190.

§ 22. Søknad fra EØS-borger

Søknad etter § 18 til § 19 og § 21 skal sendes sentral tilsynsmyndighet, vedlagt relevante vitnemål og attestert praksis. Vedtak skal treffes senest innen fire måneder etter at alle dokumentene angående EØS-søkeren er mottatt.

Søknad etter § 19 skal også ha en attest om den aktuelle virksomhetens art og varighet, utstedt av vedkommende myndighet eller organ i søkers hjemstat eller seneste oppholdsstat.

0 Tilføyd ved forskrift 1 mars 2005 nr. 190.

Veiledning til forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk

Ajour med endringer senest ved forskrift 1 mars 2005 nr. 190.

Til § 2, Virkeområde

Forskriften gjelder for elektriske anlegg og elektrisk utstyr som kan frambringe risiko for brann, eksplosjon, elektromagnetisk støy, overspenninger, følgeskade av funksjonssvikt, utvikling av giftige gasser og elskade. Unntatt fra forskriften er elektriske anlegg hvor elektrisiteten utelukkende brukes tiloverføring av lyd, bilde, skrift, signaler m.v. og anlegg som arbeider med så lav spenning eller strøm, at anlegget ikke kan frambringe noen fare for liv og eiendom.

Oljedirektoratet har i forskrift 3. september 2001 nr. 1157 om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (aktivitetsforskriften) vist til forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk som en anerkjent norm i petroleumsvirksomheten. Videre er forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk en del av det regelverket som skal gjelde for anlegg som kommer inn under midlertidig forskrift 19. desember 2003 nr. 1959 om sikkerhet og arbeidsmiljø for enkelte petroleumsanlegg på land og tilknyttede rørledningssystemer.

Kvalifikasjonskrav til driftspersonell om bord i norske skip og sjøredskaper er regulert i forskrift av 17. mars 1987 om bemanning av norske skip og forskrift av 9. mai 2003 nr. 687 om kvalifikasjonskrav sertifikatrettigheter for personell på norske skip, fiske- og fangsfartøy og flyttbare innretninger, fastsatt av Sjøfartsdirektoratet.

Forskriften implementerer direktiv 1999/42/EF om opprettelse av en ordning for godkjenning av kompetanse for virksomhet omfattet av direktivet om liberalisering og overgangstiltak som supplement til den generelle ordningen for godkjenning av kompetanse.

Til § 3, Definisjoner

For definisjon av begrepene internkontroll og systemrevisjon vises til Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften).

For definisjon av begrepene høyspenningsanlegg og lavspenningsanlegg vises til:

- forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av lavspenningsanlegg eller
- forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av høyspenningsanlegg.

For begrepene heisinstallatør og automatiseringsleder se § 11, Veiledning. For begrepet sakkyndig driftsleder se § 12, Veiledning.

Til § 6, Tilsynsmyndighet

Justis- og Politidepartementet delegerte myndigheten til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) i brev av 1. september 2003.

Petroleumstilsynet er tilsynsmyndighet på anlegg som omfattes av midlertidig forskrift av 19. desember 2003 nr. 1545 om sikkerhet og arbeidsmiljø for enkelte petroleumsanlegg på land og tilknyttede rørledningssystemer.

Til § 7, Pliktsubjekter - Plikt til å sørge for at kvalifikasjonskrav overholdes

Generelt

Bestemmelsen innebærer at eier og bruker av elektriske anlegg og elektrisk utstyr som ikke selv besitter nødvendig kompetanse, plikter å påse at den som skal forestå planlegging, utførelse og vedlikehold, herunder reparasjon av elektriske anlegg og elektrisk utstyr, er kvalifisert til de oppgaver som skal utføres.

Med kvalifisert menes at vedkommende har en formell grunnkompetanse som omfatter elsikkerhet og tilleggskompetanse innen enkelte spesialområder.

Formell fagutdanning reguleres av lov om fagopplæring i arbeidslivet av 28. mai 1980 med senere endringer. For at de enkelte elektrofag skal fylle minstekravene til elsikkerhetskompetanse i denne forskrift, samarbeider Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap for sin del som fagmyndighet, med Utdannings- og forskningsdepartementet når det gjelder godkjenning av fagenes læreplaner og prøver som fører fram til fagbrev, sertifikat eller godkjenning.

Internkontroll

Et av målene med forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) er å få den som er ansvarlig for virksomheten, til å påse at virksomhetens ansatte har kunnskapsmessige forutsetninger for å klare de oppgavene de er satt til. Plikten til internkontroll medfører at virksomheten:

- aktivt skal kartlegge kompetansebehovet gjennom internt tilsyn i virksomheten (systemrevisjon og verifikasjon).
- skal ha et system for gjennomføring av spesialopplæring og ajourhold av kompetanse (opplæringsplaner).

- skal dokumentere kompetanse i virksomhetens internkontrollsystem (Se veiledning § 8).

Internkontrollsystemet skal inneholde prosedyrer mv. som klargjør ansvarsforhold og kommandolinjer mellom den som forestår utførelse, drift og vedlikehold ihht. § 11 og § 12 og den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg ihht. § 13.

Opplæring fram til fagbrev og praktisk/teoretisk tilleggsopplæring skal ha tilfredstillende kvalitet. Virksomhetene bør derfor som en del av sin internkontroll, sette nødvendige kvalitetskrav til opplæringstjenester som leveres både av det offentlige utdanningssystemet og andre opplæringsinstitusjoner. Kvaliteten på opplæring som foregår internt i egen virksomhet, skal kunne dokumenteres, jfr. veiledning til § 8.

Til § 8, Dokumentasjon

Grunnkompetanse, eks. vis fagutdanning, og tilleggskompetanse ut over fagbrev, sertifikat el. forutsettes dokumentert i internkontrollsystemet i den virksomhet hvor vedkommende er ansatt.

Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap vil kunne be om dokumentasjon av følgende:

- Navn, stilling, arbeidsområde, ansettelsesforhold, grunnutdanning fram til formell minsteutdanning (f.eks. fagbrev), kompetansegivende tilleggsutdanning og kurs mv. som inngår i ajourhold av kompetanse.
- System for å kartlegge hva den enkelte behersker i dag og hvilke krav bedriften har i dag og fremtiden som bl.a. følge av myndighetskrav.
- Handlingsplan for opplæring.

Virksomheten skal kunne dokumentere kvaliteten på den opplæring som ligger til grunn for oppfyllelse av forskriften. Dette innebærer at dokumentasjon av kvalitet på fagopplæring og kompetansegivende tilleggsutdanning bl.a. bør inneholde:

- Mål (forventet kompetansenivå etter endt opplæring).
- Læreplan, herunder antall timer teoretisk og praktisk opplæring.
- Organisering og ansvarsfordeling.
- Beskrivelse av læremateriell til teoridel.
- Beskrivelse av kompetanse hos opplæringspersonell.
- Beskrivelse av laboratoriefaciliteter.
- Beskrivelse av praktisk opplæring.
- Beskrivelse av evalueringssystem(prøver/eksamen).
- Beskrivelse av system for kvalitetsikring av underleverandører.
- Prosedyrer for å sikre foran nevnte forhold, prosedyrer for intern revisjon, avvikshåndtering og korrigerende tiltak.

Til § 10, Klage

Enkeltvedtak fattet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan påklages til Justis- og politidepartementet.

Til § 11, Kvalifikasjoner til den som skal forestå utførelse og vedlikehold herunder reparasjon av elektriske anlegg

Elektroinstallatør

Elektroinstallatør (godkjenningsordning for elektroinstallatør gruppe L administreres av EBL, Energibedriftenes landsforening) er en person som har bestått en egen prøve og som forutsettes å ha minst følgende utdanning:

Eksamen fra teknisk høyskole, ingeniørhøyskole eller to-årig teknisk fagskole, linje for elkraftteknikk.

For sivilingeniør kreves to års allsidig praksis ved installasjonsvirksomhet lavspenning. For elektroinstallatør som også skal forestå utførelse og reparasjon av høyspenningsanlegg (elektroinstallatør gruppe H), kreves for sivilingeniør minst tre års relevant praksis ved installasjonsvirksomhet omfattende både høy- og lavspenningsanlegg.

For ingeniør (ingeniørhøyskole) kreves fire års allsidig praksis som ingeniør eller fire års praksis som elektromontør gruppe L ved installasjonsvirksomhet lavspenning. For elektroinstallatør som også skal forestå utførelse av høyspenningsanlegg (elektroinstallatør gruppe H), kreves for ingeniør ytterligere minst ett års allsidig høyspenningspraksis som ingeniør ved installasjonsvirksomhet.

For tekniker (teknisk fagskole) kreves at vedkommende må være elektromontør gruppe L. Videre kreves to års allsidig praksis som tekniker, eller fire års praksis som elektromontør gruppe L ved installasjonsvirksomhet lavspenning. For elektroinstallatør som også skal forestå utførelse av høyspenningsanlegg (elektroinstallatør gruppe H), kreves for tekniker ytterligere minst ett års allsidig høyspenningspraksis som tekniker ved installasjonsvirksomhet.

For at en elektroinstallatør skal anses som tilstrekkelig kvalifisert til å forestå utførelse av elektriske anlegg innenfor spesielle områder, som energiforsyningsanlegg, maritime installasjoner, automatiseringsanlegg, elektriske anlegg i eksplosjonsfarlige områder, elektriske anlegg i heiser mv., forutsettes vedkommende å kunne dokumentere nødvendige tilleggskompetanse. For at virksomheten skal anses kvalifisert, må både den som forestår og den som utfører kunne dokumentere sin kompetanse innenfor det aktuelle område.

Det vises også til gjeldende bestemmelser om registrering av virksomhet som prosjekterer, vedlikeholder og utfører arbeid på elektriske anlegg.

Begrenset adgang til å forestå

I henhold til bestemmelsens annet ledd kan, i tillegg til en elektroinstallatør ihht. første ledd, en heisinstallatør gis tillatelse til å forestå utførelse og reparasjon av elektriske anlegg innenfor et avgrenset fagområde. En heisinstallatør er en person som har bestått egen prøve eller som etter nærmere samtykke fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap anses kvalifisert til å forestå utførelse, reparasjon

og vedlikehold av elektriske anlegg ved heiser. En heisinstallatør forutsettes å ha minst følgende utdanning:

Eksamen fra teknisk høyskole, ingeniørhøyskole eller to-årig teknisk fagskole med linje for elektroteknikk/elkraftteknikk, automasjon el. tilsvarende.

For sivilingeniør kreves videre to års allsidig praksis som sivilingeniør ved heisinstallasjonsvirksomhet.

For ingeniør (ingeniørhøyskole) kreves:

Alternativ 1: Tre års praksis som ingeniør ved heisinstallasjonsvirksomhet.

Alternativ 2: To års manuell praksis og to års praksis som ingeniør ved heisinstallasjonsvirksomhet.

For tekniker (teknisk fagskole) kreves:

Alternativ 1: Fagutdanning som heismontør og ett års praksis som tekniker eller to års praksis som heismontør ved heisinstallasjonsvirksomhet.

Alternativ 2: To års manuell praksis og tre års praksis som tekniker ved heisinstallasjonsvirksomhet.

I henhold til bestemmelsens annet ledd kan, i tillegg til en elektroinstallatør ihht. første ledd, en automatiseringsleder gis tillatelse til å forestå utførelse og reparasjon av elektriske anlegg innenfor et avgrenset fagområde. En automatiseringsleder er en person som etter nærmere samtykke fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap anses kvalifisert til å forestå utførelse, drift og vedlikehold herunder reparasjon av elektriske anlegg som inngår i automatiseringsanlegg. En automatiseringsleder forutsettes å ha følgende utdanning:

Eksamen fra teknisk høyskole, ingeniørhøyskole eller to-årig teknisk fagskole, linje for teknisk kybernetikk, automatisering, elkraft eller tilsvarende.

For sivilingeniører kreves tre års allsidig praksis ved automatiseringsvirksomhet eller ett års allsidig praksis som sivilingeniør ved installasjonsvirksomhet lavspenning og to års allsidig praksis som sivilingeniør ved automatiseringsvirksomhet.

For ingeniør/tekniker kreves:

Alternativ 1: Tilfredstille kravene til automatiker. Dessuten kreves to års allsidig praksis som tekniker/ingeniør ved automatiseringsavdeling eller ett års allsidig praksis som tekniker/ingeniør ved automatiseringsavdeling og ett års allsidig praksis fra installasjonsvirksomhet lavspenning eller fire års praksis som automatiker.

Alternativ 2: To års manuell praksis og fem års allsidig praksis som tekniker/ingeniør ved automatiseringsavdeling, eller åtte års allsidig praksis som ingeniør/tekniker ved automatiseringsavdeling.

Sakkyndige driftsledere, heisinstallatører automatiseringsledere og elektrofagarbeidere som ihht. § 13 med veiledning er kvalifisert til selvstendig å utføre slike anlegg, kan forestå og utføre elektriske anlegg i egen bolig og fritidsbolig samt mindre bygninger som er en integrert eller adskilt del av slik bolig eller fritidsbolig.

En elektrofagarbeider som er kvalifisert til å forestå reparasjon av elektrisk utstyr iht. § 14, kan forestå til- og frakopling av elektrisk utstyr samt utskifting av stikkontakter og brytere.

Plikter til den som skal forestå

Den som forestår utførelse av elektriske anlegg har i henhold til i forskrifter fastsatt med hjemmel i lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr, plikt til å påse at de til enhver tid gjeldende bestemmelser blir ivaretatt i alle faser av et prosjekt herunder,

- planlegging
- prosjektering
- kvalitetssikring av leveranser og
- bygging.

I de tilfeller hvor planlegging og prosjektering utføres av andre enn den som forestår utførelse, har den som forestår plikt til å påse at dette arbeidet tilfredstiller gjeldende bestemmelser. Den som forestår har, etter forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften), plikt til å påse at underleverandør av varer og tjenester har et system som sikrer samsvar med aktuelle gjeldende forskrifter.

Begrensninger

Vedrørende kvalifikasjonskrav til den som skal forestå vedlikehold av elektriske anlegg, konfr. også § 3, § 7 Veiledning første ledd og § 12 Veiledning pkt. 3.

Den som kan forestå utførelse og vedlikehold herunder reparasjon, i henhold til denne forskrift, kan ikke arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg, jfr. § 13, med mindre vedkommende også har formell fagutdanning i henhold til § 7, Veiledning. Dette gjelder dog ikke utførelse av elektriske anlegg i egen bolig, feilsøking, feilretting, utskifting av komponenter, samt oppgaver tilknyttet drift, vedlikehold og reparasjon i hht. § 12, § 14 og § 15.

Til § 12, Kvalifikasjoner til den som skal forestå drift og vedlikehold av elektriske anlegg

Bestemmelsen innebærer at:

1. Det skal være utpekt en kvalifisert ansvarlig person for drift og vedlikehold av elektriske anlegg for produksjon, overføring og fordeling av elektrisk kraft. Det forutsettes at vedkommende minst tilfredstiller kravene til «Sakkyndig driftsleder». «Sakkyndig driftsleder» er en person med regulert tilknytning til en virksomhet og som etter samtykke fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap anses kvalifisert til å forestå drift og vedlikehold herunder utførelse og reparasjon av virksomhetens elektriske anlegg og elektriske utstyr.

« Sakkyndig driftsleder » forutsettes å ha minst følgende utdanning:

Eksamen fra teknisk høyskole, ingeniørhøyskole eller toårig teknisk fagskole med linje for elektroteknikk/elkraftteknikk.

Tre års allsidig praksis som sivilingeniør enten ved installasjonsvirksomhet

omfattende så vel høy- som lavspenningsanlegg eller ved elektrisitetsverk med sakkyndig driftsleder.

Tre års allsidig praksis som tekniker/ingeniør enten ved installasjonsvirksomhet omfattende så vel høy- som lavspenningsanlegg eller ved elektrisitetsverk med sakkyndig driftsleder, samt relevant fagutdanning. Alternativt åtte års allsidig praksis som tekniker/ingeniør enten ved installasjonsvirksomhet omfattende så vel høy- som lavspenningsanlegg eller ved elektrisitetsverk med sakkyndig driftsleder. Av dette kan tre års praksis som ingeniør/tekniker erstattes av to års relevant manuell praksis.

Relevant praksis fra industri med høyspenningsanlegg kan vurderes av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

2. Det skal være utpekt en kvalifisert ansvarlig person for drift og vedlikehold av elektriske anlegg i industribedrifter eller i annen virksomhet med høyspenningsanlegg. Vedkommende skal minst tilfredstille kravene til « Sakkyndig driftsleder », jf. pkt. 1, eller elektroinstallatør kvalifisert til å forestå utførelse og reparasjon av høyspenningsanlegg.

Automatiseringsleder kan forestå drift og vedlikehold herunder reparasjon av elektriske anlegg som inngår i virksomhetens automatiseringsanlegg.

3. Den som skal forestå drift og vedlikehold av elektriske anlegg som ikke kommer inn under forskriftens § 12 pkt. 2, skal ha kvalifikasjoner i hht. § 11.
4. Ved industrielle virksomheter mv. hvor driftsmessige forhold gjør dette nødvendig, kan Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gi en elektrofagarbeider ansatt i vedkommende virksomhet, særskilt samtykke til å forestå drift og vedlikehold av bedriftens elektriske anlegg i hht. fastsatt instruks (bedriftselektriker). En instruks skal bl.a. omfatte:
  - arbeidsområde
  - henvisning til relevant regelverk
  - omfanget av virksomheten, herunder hvor mange elektrofagarbeidere virksomheten kan drives med.

Til § 13, Kvalifikasjoner til den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg

Generelt

Bestemmelsene i forskriftens § 13 pkt. 1 beskriver sammen med denne veiledning kvalifikasjonskrav til den som skal arbeide selvstendig med utførelse av elektriske anlegg.

Formell fagkompetanse

Minstekravet til kompetanse er formell fagutdanning med nødvendig elsikkerhetskompetanse. Dette innebærer at personer med fagbrev i fag som inneholder en sluttkompetanse med hensyn til elsikkerhet som samsvarer med de aktuelle arbeidsoppgavene, anses å tilfredsstille forskriftens minstekrav til kvalifikasjoner. Formell fagutdanning forutsettes å gi den nødvendige

grunnkompetanse som har betydning for elsikkerheten i elektriske anlegg, dvs. kombinasjonen læringkompetanse, fagkompetanse, sosialkompetanse og metodekompetanse.

Kompetanse innen andre elektrofag

Elsikkerhetskompetansen i de forskjellige elektrofagene er i ulik grad dekkende for flere typer elektriske anlegg. En elektrofagarbeider som har utdanning i et fag vil kunne utføre selvstendig arbeid på elektriske anlegg innenfor beslektede fagområder dersom vedkommende kan dokumentere relevant tilleggskompetanse. Eksempler på slike beslektede fag kan være elektriker, automatiker og heismontør.

Behovet for tilleggskompetanse er avhengig av kompetansens relevans og omfang. Eksempelvis vil en elektriker kunne anses som kvalifisert til selvstendig å kunne utføre vanlig arbeide på elektriske anlegg på heis når vedkommende har ervervet seg minst tre måneders relevant tilleggskompetanse fra arbeid på heis.

Tilleggskompetanse skal dokumenteres i virksomhetens internkontrollsystem (jf veiledning til § 8).

Fagbrev fra ikke-elektrofag

Personer med fagbrev fra ikke-elektrofag anses kvalifisert til å utføre visse begrensede typer arbeid på elektriske anlegg, som for eksempel til- og frakobling, dersom nødvendig elsikkerhetsopplæring er gitt i fagutdanningen, eller de har gjennomgått likeverdig praktisk og teoretisk tilleggsopplæring. Slik opplæring skal være kvalitetssikret og dokumentert (jf veiledning til § 7 og § 8).

Forholdet mellom fagarbeider og den som forestår

Kravet om at den som utfører selvstendig arbeid skal stå under faglig ledelse av den som forestår, henviser bl.a. til at utførelse, vedlikehold og reparasjon av elektriske anlegg alltid skal forestås av en person som tilfredsstillers forskriftens §§ 11 og/eller 12. Foreståelsen må utføres aktivt og reelt, bl.a. slik at den som forestår har nødvendig styring og kontroll over arbeidet som utføres.

Kravet om at den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg skal være ansatt i samme virksomhet hindrer ikke at det kan etableres enkeltvis og konkrete samarbeidsoppdrag mellom virksomheter (felles entrepriser).

Forskriftens bestemmelser innebærer videre en plikt for virksomheten og den som forestår til å sørge for ajourhold av kompetanse, herunder opplæring i aktuelle deler av internkontrollsystemet, nytt regelverk og nye tekniske løsninger, i den grad dette er nødvendig for å kunne utføre arbeid på en sikkerhetsmessig tilfredsstillende måte på det aktuelle elektriske anlegget.

Mindre arbeid

Med mindre arbeid menes i denne sammenheng:

1. Tilkobling/skifting av topoledede plugg til og med 25 A, med og uten jording.
2. Tilkobling/skifting av topoledede skjøtekontakter og apparatkontakter til og med 16 A, med og uten jording.

3. Tilkobling og reparasjon av bordlamper/lampetter og lignende med bevegelige ledninger, herunder også ledningsbrytere.
4. Tilkobling/skifting av belysningsutstyr opphengt i takkrok eller lignende, og som normalt ikke betraktes som en del av den faste installasjonen, tilkoblet med kroneklemme eller plugg/stikkontakt.
5. Montering og skifting av varmeovner som leveres med bevegelig ledning og plugg.
6. Utskifting av dekklokk for brytere, stikkontakter og koblingsbokser.

Lavvoltsanlegg (under 50 volt) kan utføres/monteres av ikke-faglærte dersom:

1. effekten ikke overstiger 200 VA og
2. monterings- og bruksanvisning følges nøye og
3. hele anlegget er lett tilgjengelig for visuell inspeksjon og kontroll og
4. tilkopling til 230 V-nettet forstås av registrert virksomhet dersom tilkoplingen ikke er forutsatt gjort over transformator med sertifisert plugg/stikkontakt.

For lavvoltanlegg som forlegges i ikke brennbart materiale gjelder ikke begrensningen i pkt. 1 og 3.

Til § 14, Kvalifikasjoner for den som skal forestå utførelse av og selvstendig utføre reparasjon av elektrisk utstyr

Den som skal forestå reparasjon av elektrisk utstyr som skal kunne benyttes av ukvalifiserte, f.eks. apparater og bruksgjenstander til bruk i hjemmet, skal ha kvalifikasjoner tilsvarende elektroinstallatør, elektroreparatør eller elektrofagarbeider iht. § 13.

Den som selvstendig skal utføre reparasjon av slikt elektrisk utstyr, skal ha kvalifikasjoner tilsvarende elektroreparatør eller elektrofagarbeider iht. § 13.

En person som inngår i en bransjemessig servicevirksomhet, som er anerkjent av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, kan forestå reparasjon av elektrisk utstyr.

Tilfredstillende kvalifikasjoner for den som utfører reparasjoner, skal kunne dokumenteres. For tiden består en slik bransjemessig servicevirksomhet innen radio- og TV-sektoren.

Den som skal forestå og/eller selvstendig utføre reparasjon av elektromedisinsk utstyr skal ha særskilt samtykke fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Ved slikt samtykke legges følgende kvalifikasjonskrav til grunn:

- Formellfagutdanning som service-elektroniker, eller
- Eksamen fra teknisk høyskole, ingeniørhøyskole eller to-årig teknisk fagskole eller tilsvarende skole. Etter avlagt eksamen, tre års praksis i reparasjon av elektromedisinsk utstyr ved sykehus eller ved bedrift som fremstiller eller reparerer elektromedisinsk utstyr.

Reparasjon av sertifiseringspliktig elektrisk utstyr for bruk i eksplosjonsfarlige områder skal forstås og utføres av personell og virksomheter i henhold til spesielt

samtykke fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Virksomheter som kommer inn under ordningen om autorisasjon av verksteder som skal forestå reparasjon av eksplosjonsbeskyttet utstyr, administrert av Nemko AS, anses å tilfredstille dette krav.

Til § 16, Kvalifikasjoner for den som skal forestå eller utføre offentlig kontroll av elektriske anlegg

Den som skal forestå og/eller selvstendig utføre kontroll av elektriske anlegg i henhold til pålegg om lokalt eltilsyn skal ha følgende kompetanse:

- Ha nødvendig kunnskap om relevant teknisk regelverk herunder forskrift om elektriske lavspenningsanlegg og tolkninger av dette.
- Kunnskap om forskrift om elektrisk utstyr.
- Kunnskap om brann- og ulykkesgranskning.
- Installasjons- og måleteknikk.
- Saksbehandlingskompetanse ihht. forvaltningslov og instruksverk fra PE, nå Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
- Verifikasjonsarbeid.

Den som skal forestå og/eller selvstendig utføre kontroll av elektriske anlegg i henhold til pålegg om lokalt eltilsyn skal enten være sakkyndig driftsleder (jfr. veiledning til § 12), elektroinstallatør (jfr. veiledning til § 11) eller installasjonsinspektør.

Installasjonsinspektør er en person som har godkjenning med sertifikat fra EBL, Energibedriftenes landsforening. For å få slik godkjenning må vedkommende ha følgende utdanning:

- Eksamen fra ingeniørhøyskole eller to-årig teknisk fagskole, elektroteknisk linje for sterkstrøm eller tilsvarende skole.
- Vedkommende må ha relevant formell fagutdanning ihht. § 13. Dessuten kreves ett års praksis som assistent ved installasjonskontroll etter avlagt eksamen, eller ett års allsidig praksis som tekniker/ingeniør ved installasjonsvirksomhet, lavspenning, eller to års praksis som elektromontør ved installasjonsvirksomhet, lavspenning.

Til § 17, Kvalifikasjoner for elektrofagfolk med fagutdanning fra utlandet

Vurdering av fag- og yrkesutdanning fra EØS-land skal vurderes etter reglene i §§ 18 til 22.

Kvalifikasjoner til enkeltpersoner med utdanning fra utlandet som ønsker fagbrev her i landet, vil bli vurdert av det faglig råd for elektro etter lov om fagopplæring i arbeidslivet, ihht. lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova).

Kvalifikasjoner til elektrofagfolk fra utlandet som skal forestå eller utføre elektriske anlegg i form av avgrensede prosjekter, og som ikke ønsker sertifikater,

fagbrev og lignende, blir vurdert av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Ved en vurdering vil det bli lagt vekt på bl.a. følgende:

- tilfredstillende kunnskaper om nasjonalt teknisk regelverk
- registreringsreglene etter forskrift om registrering av virksomhet som prosjekterer, utfører og vedlikeholder elektriske anlegg følges
- søkere må dokumentere kvalifikasjoner.

Ved klare forskjeller i utdanningskrav som innebærer kompetanseforskjell, kan det stilles tilleggskrav.

Til § 18, Godkjenning av faglige kvalifikasjoner på grunnlag av offisielle diplomer m.m. fra annet EØS-land

Generelt sett kan søkere fra EØS-land kan enten bli vurdert ut fra diplom, eksamensbevis eller andre kvalifikasjonsbevis utstedt av annet EØS-land eller ut fra praksis eller en kombinasjon av praksis og utdanning. Dette gjøres etter bestemmelsene i §§ 18 til 22. Det forutsettes at utdannelsen eller opparbeidet praksis er innenfor fagområdet elektro.

Bestemmelsen i § 18 tilsvarer artikkel 3 i direktiv 1999/42/EF.

Bestemmelsen gjelder godkjenning av diplom, eksamensbevis eller andre kvalifikasjonsbevis utstedt av annet EØS-land. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap vil sammenligne den utdannelsen søkeren har med det som kreves i Norge.

Dersom vurderingen fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap viser at de kunnskapene og de ferdighetene søkeren har opparbeidet seg tilsvarer det som kreves etter norsk regelverk, dvs. §§ 11-16, vil søkeren kunne utøve samme type aktivitet i Norge.

Viser sammenligningen betydelig forskjell, skal Norge tilby søkeren muligheten til å bevise at han har ervervet de manglende kunnskaper og ferdigheter. Søkeren vil kunne velge mellom en egnethetstest eller en prøveperiode. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan kreve at søkeren gjennomgår en egnethetstest for å vise at søkeren har nok kunnskaper om anvendelse av forskrifter gitt i medhold av lov av 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr. I vurderingen av hva som regnes som betydelig forskjell i utdanning og kvalifikasjoner vil det legges vekt på hvor lang utdannelsen er i hjemlandet og hvilke områder som omfattes av utdannelsen. Videre vil det bli lagt vekt på kunnskap om IT system.

Prøven begrenses til de kunnskaper og ferdigheter som anses som nødvendig for at søkeren kan utføre sitt arbeid i Norge. Hensikten med prøven er å vurdere søkerens egnethet til å utøve yrket i Norge. Det skal tas hensyn til at søkeren er en kvalifisert yrkesutøver i hjemlandet eller den seneste oppholdslandet.

Prøveperiode og egnethetstest er beskrevet i direktiv 89/48/EØF og 92/51/EØF.

En eventuell prøveperiode vurderes i hvert enkelt tilfelle ut fra den utdanning og praksis søkeren har i hjemstaten. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap vil sette de krav som er nødvendig for at søkeren anses å ha opparbeidet seg nødvendig kompetanse i forskrifter gitt i medhold av lov av 24. mai 1929 nr. 4 om

tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Søkeren skal i prøveperioden være under oppsyn av en faglig ansvarlig i en registrert virksomhet. Prøveperioden vil ha en varighet av inntil to år. Prøveperioden skal avsluttes med en evaluering.

Når det gjelder søkere som ønsker fagbrev i Norge, dvs. godkjenning etter § 13, skal disse vurderes av Fylkeskommunen ved Yrkesopplæringsnemnda, jf rundskriv gitt av Utdanningsdirektoratet.

Til § 19, Godkjenning av faglige kvalifikasjoner på grunnlag av yrkeserfaring fra annet EØS-land

Regelen tilsvarende artikkel 4 nummer 1 i direktiv 1999/42/EF.

Denne bestemmelsen gjelder vurdering ut fra ut fra praksis eller en kombinasjon av praksis og utdanning til søkeren.

Det forutsettes at søkeren som ønsker å arbeide i Norge, har opparbeidet seg generell, foretningmessig og faglig kunnskap og dyktighet for å kunne utøve arbeid innenfor de fagområdene som er nevnt i fke §§ 11-16, unntatt § 13. (For § 13 gjelder vurdering etter § 21.) De ulike måtene som søkeren kan bevise at han har opparbeidet seg den nødvendige kunnskap, er gitt i de ulike alternativene i § 19.

Vurderingen vil gjelde for følgende områder:

§ 11 den som skal forestå utførelse og vedlikehold av elektriske anlegg, faglig ansvarlig

§ 12 den som skal forestå drift og vedlikehold av elektriske anlegg

§ 14 den som skal forestå utførelse av og selvstendig utføre reparasjon av elektrisk utstyr

§ 15 den som skal forestå og utføre reparasjon av fabrikkferdige apparatanlegg

§ 16 den som skal forestå og utføre offentlig kontroll av elektrisk anlegg.

Det vil også gjelde for de som har en begrenset adgang til å forestå utførelse av arbeid etter fke § 11 annet ledd, for eksempel heisinstallatør og automatiseringsleder.

Det er fire alternative muligheter for å få anerkjent utdanning og praksis fra et annet EØS-land, disse er opplistet i bokstav a til d i forskriften. Søkerens faglige kvalifikasjoner skal vurderes ut fra den yrkeserfaring og eventuelt utdanning han har gjennomført i en EØS-land. Har søkeren oppnådd den praksisen som kreves regnes det som at søkeren har opparbeidet seg slik kunnskap og dyktighet innenfor fagområdet som er nødvendig for å kunne virke i Norge. Det forutsettes at den som har utført slikt arbeid i et annet EØS-land har godkjenning eller aksept i den aktuelle staten til å utføre arbeidet.

Søkere som har forestått utførelse og vedlikehold av elektriske anlegg i annet EØS-land som selvstendig næringsdrivende i seks sammenhengende år, vil bli vurdert etter § 19 første ledd bokstav a. Har søkeren utført lignende arbeid i annet EØS-land er forutsetningen at søkeren skal kunne utføre tilsvarende arbeid i Norge.

For søkere som har minst tre års forutgående opplæring innenfor ervervsområdet, er kravet til praksis redusert til 3 år som selvstendig næringsdrivende eller leder av et foretak, jf § 19 første ledd bokstav b.

Anerkjennelse kan også oppnås i de tilfellene søker har tre års sammenhengende praksis og fem år som lønnsinntaker innenfor fagområdet, jf. § 19 første ledd bokstav c.

Videre vil anerkjennelse også oppnås i de tilfellene hvor søkeren har arbeidet i fem sammenhengende år som leder, hvor minst tre av disse årene med ansvar for en eller flere avdelinger i foretaket i en teknisk stilling og søkeren kan dokumentere tre års forutgående opplæring, jf § 19 første ledd bokstav d.

For alle alternativene er det en forutsetning at søkeren legger ved nødvendig bevis for oppnådd praksis og teoretisk utdanning. Reglene om hvordan det skal gjøres er gitt i § 22. Med bevis menes en attest om den aktuelle aktivitetens art og varighet utstedt av vedkommende myndighet eller organ i søkerens hjemstat eller seneste oppholdsstat.

For den som søker på grunnlag av han har seks sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende/leder av et foretak eller de som i tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende og minst fem år som lønnsinntaker har utført tilsvarende arbeid, er det et krav at virksomheten ikke skal være avsluttet mer enn ti år før søknaden kom inn til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Til § 20, Leder av foretak

Regelen tilsvarer artikkel 7 i direktiv 1999/42/EF.

Søkere som skal vurderes må ha forestått utførelse og vedlikehold i et annet EØS-land. Tilsvarende for den som har forestått eller utført offentlig kontroll med elektriske anlegg i annet EØS-land.

Til § 21, Godkjenning av faglige kvalifikasjoner på grunnlag av yrkeserfaring fra annet EØS-land for den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg

Søkere med utdanning fra annet EØS-land som ønsker fagbrev i Norge skal vurderes av Fylkeskommunen ved Yrkesopplæringsnemnda, jf. rundskriv gitt av Utdanningsdirektoratet.

Denne bestemmelsen gjelder vurdering av praksis eller en kombinasjon av praksis og utdanning til søkeren. De som ikke ønsker fagbrev vil bli vurdert av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. § 21 bestemmer at den som skal arbeide selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg må ha utført tilsvarende oppgaver i et annet EØS-land. Ved vurderingen vil Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gi retningslinjer for hvilke krav som stilles.

Det stilles krav til praksis for at personen skal kunne utføre selvstendig arbeid. Dersom søkeren har arbeidet selvstendig med utførelse og reparasjon av elektriske anlegg i tre år kan søkeren gis tillatelse til å arbeide i Norge, men forutsatt at søkeren har minst to eller tre års yrkesopplæring innenfor virkeområdet elektriske anlegg. Utdanning og praksis skal dokumenteres.

Til § 22, Søknad fra EØS-borger

Regelen tilsvarer artikkel 3 nr 2 og artikkel 8 annet ledd i direktiv 1999/42/EF.

Saksbehandlingen skal skje så raskt som mulig og det skal fattes vedtak senest innen fire måneder etter at søknad og nødvendig dokumentasjon er mottatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Saksbehandlingen skal følge forvaltningslovens regler. Selv om søknaden ikke behandles innen fire måneder gir ikke dette søkeren automatisk rett til å virke i Norge.

Det skal fremlegges en attest om den aktuelle aktivitetens art og varighet utstedt av vedkommende myndighet eller organ i søkerens hjemstat eller seneste oppholdsstat som bekrefter at søkeren har arbeidet innenfor det virkeområdet som søknaden omfatter.

Søkere som har til hensikt å opprette en virksomhet i Norge som skal prosjektere, utføre og/eller vedlikeholde elektriske anlegg må registrere sin virksomhet i sentralt register hos Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap før den lovlig kan utføre arbeid i Norge. Regler om registrering er gitt i forskrift om registrering av virksomheter som prosjekterer, utfører og vedlikeholder elektriske anlegg.
